

6. ÚJ TUDOMÁNYOS MINŐSÍTÉSEK

Örömmel jelentjük, hogy az 1978–80. közötti periódusban társaságunk következő tagjai szereztek – a feltüntetett tárgykörből – új tudományos minősítést:*

A) Az MTA közgyűlése 1979-ben rendes tagjává választotta

Ádám György tagtársunkat.
(Munkásságának méltatása a következő oldalakon.)

B) A tudományok doktora lett:

Kövér György (orvostudományi, 1979):

A vese nátrium- és vízkiválasztását meghatározó tényezők akut izooszmotikus hypervolémiában;

Predmerszky Tibor (orvostudományi, 1980):

Populációs szintű egészségi kockázat megítélésének modellje, különös tekintettel az ionizáló sugárzás hatásának értékelésére;

Rontó Györgyi (biológiai, 1980):

Bakteriofágok és részrendszereik pontszerű sérülése című disszertációk alapján.

C) A tudományok kandidátusa lett:

Bagdnyé Bölöni Erzsébet (biológiai, 1980):

Csirkeembriók agyából előállított valil-tRNS szintetáz tulajdonságainak változása gammasugárzás hatására;

Dézi Zoltán (fizikai, 1979):

Telekobalt kezeléseket optimális klinikai, sugárfizikai és sugárbiológiai feltételei;

Egyed Jenő (orvostudományi, 1978):

A humán prolaktin helye és szerepe a terhességi endokrinológiában;

Fülöp Zoltán (biológiai, 1977):

Sejtoszlási folyamatok az emlőskisagy születés utáni fejlődése során;

* Az összeállítás az 1980. november 10-i körlevélre érkezett válaszok alapján készült.

- Gólián Béláné (biológiai, 1980):
Farmakológiai hatások kvantitatív analízise a jódkinetikában;
- Kanyár Béla (biológiai, 1980):
Nyomjelzőkinetikai mérések tervezése és értékelése;
- Kertész Miklós (fizikai, 1979):
Polimerek és egydimenziós kristálymodellek elektronszerkezetének elméleti tárgyalása;
- Kiss István (biológiai, 1978):
Lymnaea stagnalis L. központi idegrendszerében azonosított neuronok működési sajátosságai;
- Kovács Kornél (biológiai, 1980):
Paritás szimmetriasértő kölcsönhatások szerepe a biomolekulák aszimmetriájának eredetében;
- Kovács László (orvostudományi, 1979):
A harántcsíktolt izomrost különböző membránjain lezajló ingerületi folyamatok mechanizmusa;
- Kötelesné Kubászova Tamara (orvostudományi, 1978):
Ionizáló sugárzás hatása a Golgi-komplex funkciójára;
- Kutas Vera (kémiai, 1978):
Izotópokkal jelzett kolloidok előállítása és alkalmazása;
- Meskó Éva (orvostudományi, 1978):
Non invasív vizsgáló módszerek az art. carotis betegségeinek kórisméjében;
- Pentelényi Tamás (orvostudományi, 1979):
Agyszerülés hatása a szénhidrátanyagcserét jellemző éhomi vércukor és hormonszintek alakulására;
- Sarkadi Balázs (biológiai, 1980):
Emberi vörösvérsejtek aktív kalcium transzportja;
- Sas Barnabás (állatorvostudományi, 1978):
A cink intermedier anyagforgalma;
- Sugár István (fizikai, 1980):
Bimolekuláris lipid membránok fázisátalakulásainak statisztikus mechanikai modellje;
- Szőkefalvi Nagy Zoltán (fizikai, 1980):
Magnyomatékok mérése, belső mágneses terek vizsgálata Coulomb-gerjesztéssel;
- Trón Lajos (biológiai, 1980):
A folyadék-környezet viszkozitásának szerepe az enzimműködésben;
- Varró József (orvostudományi, 1978):
Radiológiai módszerek a felső végtag verőérrendszerének diagnosztikájában
 című disszertációja megvédésével.

ÚJ AKADÉMIKUS*

ÁDÁM GYÖRGY egyetemi tanárt az MTA 1979. évi közgyűlése az Akadémia rendes tagjává választotta. Az ELTE Összehasonlító Élettani Intézetének vezetője nemzetközileg elismert művelője az ember- és állatélettannak, valamint a pszichológiának. Székfoglaló előadását 1980. április 14-én tartotta meg.

Ádám György kutatásai az idegéletten széles területét ölelik fel, kiterjednek az elemi tanulási jelenségek és az emlékezettároló agyi mechanizmusok vizsgálatára, tanulási modellek kidolgozására, valamint a zsigeri érzőrendszerek magasabb agyi funkciókra gyakorolt hatásának elemzésére. Ádám György egyben határterületek kutatója, s mint ilyen, úttörő munkát végzett az agyfiziológia és kísérleti pszichológia ismeretanyagának közelítése és eredményeinek felhasználása terén, felismerve, hogy az agy kutatást a pszichológia, matematika, filozófia és fizika módszerei jelentősen segíthetik. Ádám György sokat tett azért, hogy a különböző disciplinák képviselői megtalálják az azonos nyelvet, mely előfeltétele eltérő módszerek alkalmazásának az agy kutatásban.

Az utóbbi évtizedben a klasszikus pavlovi kutatási vonal és az instrumentális kondicionálás módszereivel egyaránt előrehaladt a viscerális tanulás elmélete. Mindkettő szoros kapcsolatban áll az experimentális pszichológiával és klinikai vonatkozásai is jelentősek. Ez egyrészt a Bikov-iskola kortiko-viscerális patológiai elméletével, másrészt a Freud-féle pszicho-szomatikus koncepcióban gyökerezett. A két irányzat eredményeinek és módszereinek új szemléletmódban való feloldását és továbbfejlesztését jelentik Ádám György kutatásai.

Ádám György kiterjedt vizsgálatokkal igazolta, hogy az interoceptív impulzusok feljutnak a központi idegrendszer meghatározott neutroncsoportjaihoz, és ezek elektromos aktivitását megváltoztatják anélkül, hogy bekerülnének a pszichikus működés tudatos szférájába. Van azonban két olyan zsigeri receptor zóna (vizelet- és székletürítés), melyet már a gyermek is tudatosít társadalmi környezetének hatására. Ennek mintájára felnőtteken bélingerek is tudatosíthatók és feltételes reflexek kialakításához felhasználhatók, s ez mintegy modelljét képezi a zsigeri folyamatok kondicionálhatóságának. E vizsgálatok során azonban az is igazolódott, hogy ha túl sok zsigeri folyamat tudatosul, az káros, mivel túl nagy terhet jelent az agyi központok számára a tudattalanból tudatossá emelt funkció. E kísérletek következtetése volt az a felismerés, mely szerint az interoceptív impulzusoknak a tudattalanban maradása az egészséges életműködés egyik feltétele. Itt tér el Ádám professzor véleménye a freudi tanoktól, mivel kísérletesen igazolta, hogy az ösztönfolyamatok tudatosítása, vagy nem létező relációk (pl. szülőkhöz való rossz viszony) komplexumokat teremtenek, neurózist szülnék. Végkövetkeztetése,

* Az MTA felolvasótermében 1980. április 14-én elhangzott székfoglaló előadás címe: „Belső szervi működések nagygyagi ellenőrzése.” Szövege megjelent: MTA Biol. Oszt. Közl. XXIV. 1—2. (1981.)

mely szerint a tudattalanítás, a gyógyító felejtés hatásosabb terápia mint a tudatra hozás, nagy eredménye kutatásainak.

Ádám György akadémikus jelentős tudományos szervezési és társadalmi feladatokat is ellát. Többek között a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat elnöke, az Akadémián pedig elnöke a Neurobiológiai Bizottságnak és a Pszichológiai Bizottságnak is. Ezenkívül számos nemzetközi tudományos szervezet tagja.

S. RÓZSA KATALIN